

HOËRSKOOL OOS-MOOT

ANTI-BOELIEBELEID

2024

INHOUDSOPGAWE

1.	TITEL VAN BELEID	3
2.	INWERKINGTREDINGSDATUM	3
3.	DATUM VAN VOLGENDE HERSIENING	3
4.	HERSIENINGSGESKIEDENIS	3
5.	INLEIDING	3
6.	DOEL VAN DIE BELEID	3
7.	DEFINISIES EN AKRONIEME	3
	7.1 Definisies	4
	7.2 Akronieme	5
8.	TOEPASSING	5
9.	WETGEWINGSRAAMWERK	5
10.	RELEVANTE BELEID EN PROVINSIALE OMSENDBRIEWE	5
11.	BELEIDSVERKLARING	6
	11.1 Wat is boeliegedrag?	6
	11.2 Vorme van boeliegedrag	6
	11.3 Tekens van boeliegedrag	8
	11.4 Oorsake van boeliegedrag	9
	11.5 Die impak van boeliegedrag	9
	11.6 Hoe om boeliegedrag te voorkom	10
	11.7 Bemagtig ouers	12
	11.8 Prosedures om boeliegedrag te hanteer	14
	11.9 Monitering en evaluering van die beleid	14
12.	Goedkeuring	15
	BYLAES	
	AANHANGSEL A: BOELIEVERSLAG	16
	AAHANGSEL B: SKOOL INSIDENTVERSLAG	20

WYSIGINGSGESKIEDENIS

Aard van wysiging	Datum goedgekeur
Eerste goedkeuring	
Hersiening (roetine)	8 April 2024
Hersiening (roetine)	22 Julie 2024
Hersiening (roetine)	

1. TITEL VAN BELEID

Die titel van hierdie dokument is *Anti-boeliebeleid van Hoërskool Oos-Moot*.

2. INWERKINGTREDINGSDATUM

Die implementering van hierdie beleid sal effektief wees met die goedkeuring van die Hoof van die Departement (HOD).

3. DATUM VAN VOLGENDE HERSIENING

Hierdie beleid sal elke drie jaar hersien word of vroeër wanneer daar 'n verandering in relevante wetgewende raamwerk of operasionele vereistes is of op versoek van die Hoof van die Departement.

4. HERSIENINGSGESKIEDENIS

Sien wysigingsgeskiedenis

5. INLEIDING

5.1 Afknouery word meer algemeen en ernstig in Suid-Afrikaanse skole. Dit vind plaas tussen leerders, tussen leerders en opvoeders, leerders en ondersteuningspersoneel, ondersteuningspersoneel en leerders en ouers en leerders. Afknouery of teistering, soos alle ander vorme van aggressiewe en gewelddadige gedrag, belemmer beide die skool se vermoë om sy leerders op te voed en die leerders se vermoë om te leer.

5.2 Leerders in Hoërskool Oos-Moot ervaar daaglik afknouery binne of buite die klaskamer hoofsaaklik gedurende pouse of voor of na skool. Leerders wat uiters emosioneel geraak word, is diegene wat afknouery beide binne en buite die klaskamer ervaar en meer as afknouery van meer as een bron kom.

5.3 Die skool het maatreëls getref om die veiligheid van leerders, opvoeders en nie-onderwyspersoneel in die skool te verseker deur die Hoërskool Oos-Moot teen-boeliebeleid te ontwikkel.

6. DOEL VAN DIE BELEID

Die oorhoofse doel van hierdie anti-boeliebeleid is om 'n bewustheid van afknouery te skep en meganismes in plek te stel vir die bestuur en voorkoming van afknouery by die skool.

Die doelwitte van die beleid is:

- a) om te definieer wat afknouery is en om die verskillende vorme van afknouery te beskryf;
- b) om die oorsake en impak van boeliegedrag te skets;
- c) om belanghebbendes bewus te maak van die tekens van afknouery; en
- d) om strategieë te verskaf vir die bestuur van afknouery by die skool.

7. DEFINISIES EN AKRONIEME

7.1 Definies

Nr.	Term	Verduideliking
7.1.1	verkleining	om iemand klein of onbelangrik te laat voel
7.1.2	onmenslik	ontneem van positiewe menslike eienskappe
7.1.3	etnisiteit	'n etniese groep of etnisiteit is 'n bevolking van mense wie se lede met mekaar identifiseer, hetsy gebaseer op 'n veronderstelde gemeenskaplike geslagsregister of afkoms of erkenning deur ander as 'n afsonderlike groep
7.1.4	genealogie	'n afkomslyn wat deurlopend van 'n voorouer nagespoor word
7.1.5	vyandiggesind	om onvriendelike gevoelens te toon
7.1.6	vernederend	om ('n persoon) 'n pynlike verlies van trots, selfrespek of waardigheid te veroorsaak
7.1.7	teistering	aanstootlike, verkleinerende, dreigende of andersins onwelkome gedrag wat op iemand gerig is. Dit kan aanstootlike grappies, afbrekende opmerkings, naamskending, die stuur van aanstootlike foto's of voorwerpe (insluitend pornografie), afknouery, fisieke aanrandings, dreigemente of intimidasie insluit.
7.1.8	intimiderend	om iemand met vrees te vul.
7.1.9	uitgelok	om tot aksie of gevoel te beweeg of doelbewus teweeg te bring
7.1.10	dreig	met 'n vyandige of doelbewus angswekkende kwaliteit of manier.
7.1.11	terg	is wanneer daar op 'n goeie humeur oor 'n persoon gespot word. Dit word gewoonlik gedoen deur iemand wat omgee. Almal het 'n beurt om te terg. As die 'slagoffer' ontsteld of seergemaak is, hou die gevoelens nie aan nie en sal die teisteraars ophou, aangesien hulle nie bedoel het om die ander seer te maak nie.
7.1.12	xenophobia	intense of irrasionele afkeer of vrees vir mense van ander lande

7.2 Akronieme

Nr.	Akronieme	Verduideliking
7.2.1	ESS/OOS	Opvoedkundige Ondersteuningstelsel
7.2.1	GDE/GDO	Gauteng Departement van Onderwys
7.2.2	SBL	Skoolbeheerliggaam
7.2.3	SBS	Skoolbestuurspan
7.2.4	SBST	Skoolgebaseerde Ondersteuningspan

8. TOEPASSING EN OMVANG VAN DIE BELEID

- 8.1 Hierdie beleid is van toepassing op alle leerders, ouers en personeel van die skool. Die omvang van hierdie beleid sluit in die verbod op elke vorm van afknouery (insluitend op sosiale media en ander digitale kommunikasie platforms) hetsy in die klaskamer, op die perseel van Hoërskool Oos-Moot, onmiddellik aangrensend aan die skoolterrein, tydens 'n skoolaktiwiteit, wanneer 'n leerder na of van die skool reis of by 'n skoolgeborgde geleentheid, hetsy op Hoërskool Oos-Moot se perseel gehou of nie.
- 8.2 Die omvang van hierdie beleid sluit alle vorme van afknouery by Hoërskool Oos-Moot in.

9. WETGEWINGSRAAMWERK

- 9.1 Die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (Wet No. 108 van 1996), soos gewysig.
- 9.2 Die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet No. 84 van 1996), soos gewysig.
- 9.3 Wet op Indiensneming van Opvoeders, 1998 (Wet No. 76 van 1998), soos gewysig.
- 9.4 Suid-Afrikaanse Raad van Opvoeders, 2000 (Wet No. 31 van 2000), soos gewysig.
- 9.5 Wet op Films en Publikasies, 1996 (Wet No.65 van 1996)
- 9.6 Leerdererwet, 2005 (Wet No. 38 van 2005)
- 9.7 Wet op Seksuele Misdrywe, 2007 (Wet No. 32 van 2007).
- 9.8 Staatsdienswet, 1994 (Wet No van 103 van 1994), soos gewysig.
- 9.9 Wet op Beskerming teen Teistering, 2010 (Wet No 17 van 2011)
- 9.10 Regulasies vir die Veiligheidsmaatreëls by Openbare Skole, Staatskennisgewing No. 1040 Oktober 2001 soos gewysig.

10. RELEVANTE BELEID EN PROVINSIALE OMSENDBRIEWE

- 10.1 GDO Model Skoolveiligheidsbeleid
- 10.2 GDO Omsendbrief 74 van 2007 oor die “Bestuur van Skorsing en Uitsetting van Leerders in Openbare Gewone Skole”
- 10.3 Skoolgedragskode.
- 10.4 Skoolselfoon- of sosialemediabeleid.

11. BELEIDSVERKLARING

11.1 Wat is Boelie?

Afknoery verwys na enige verbale of nie-verbale gebaar, geskrewe, grafiese of fisiese handeling wat redelikerwys beskou word as onmenslik, verkleinerend, intimiderend, vyandig, vernederend, dreigend of andersins waarskynlik vrees of fisiese skade of emosionele spanning ontlok. Terg is nie afknoery nie, mits dit in 'n goeie gees gedoen word deur iemand wat omgee en gewoonlik ophou wanneer dit onder hul aandag gebring word.

Vir 'n daad om as afknoery geklassifiseer te word, mag dit nie deur die slagoffer uitgelok word nie. Daar moet 'n wanbalans in fisieke krag bestaan tussen die boelie en die slagoffer. Afknoery kan op verskillende vlakke plaasvind, byvoorbeeld tussen leerder en leerder, leerder op opvoeder, leerder en ondersteuningspersoneel, leerder op ouers, opvoeder en leerder, ondersteuningspersoneel en leerder en ouer en leerder.

Afknoery sluit ook vorme van weerwraak teen individue in wat 'n ondersoek ingevolge hierdie beleid aanmeld of daaraan meewerk. Sulke gedrag word as afknoery of teistering beskou, hetsy dit op of buite die Hoërskool Oos-Moot se eiendom plaasvind, by enige skoolfunksie, of in 'n skoolvoertuig of op enige tyd of plek waar 'n leerder se dreigende veiligheid of algehele welstand plaasvind.

Die Wet op Beskerming teen Teistering, 2011 sluit in die definisie van teistering baie elemente in wat in die verskillende vorme van afknoery vervat is en vergelyk afknoery met teistering.

11.2 Vorme van Boelie

Afknoery kan van 'n enkele vorm of 'n kombinasie van die verskillende vorme wees. 'n Verduideliking van die verskillende vorme van afknoery word hieronder verskaf:

a) Fisiese afknoery

Fisiese afknoery kan verskillende vorme aanneem. Om ander leerders te dwing om dinge te doen wat hulle nie wil doen nie, is 'n vorm van fisieke afknoery, asook om ander leerders se besittings te vat; vandalisering van enige eiendom, skop, slaan, knyp, ore trek, slaan, stoot, steek, wurg, hare trek, slaan, byt, oormatige kielie en om ander leerders te laat struikel. Ander vorme van fisieke afknoery kan bestaan uit die eis van geld; die slagoffer se broek af te trek of bra's se rekke te skiet, iemand se pad te blokkeer of fisies te verhinder om vrylik te beweeg.

- b) Verbale afknouery
Verbale afknouery is die mees algemene vorm van afknouery.

Hierdie tipe afknouery kan bestaan uit mondelinge dreigemente wat aan die slagoffer gemaak word soos kwetsende naamskending, aanhoudende terg, spot of uittarting van 'n ander leerder, vloek, sleerderer, beledigende en rassistiese opmerkings.

- c) Emosionele of sielkundige afknouery

Sielkundige of emosionele afknouery kan bestaan uit die laster of die verspreiding van gerugte oor 'n ander leerder; om ander te vertel om op te hou om van 'n spesifieke leerder te hou; om te probeer om hom of haar te oorheers; om 'n ander leerder te terroriseer, te agtervolg, af te pers, intimideer deur na hom of haar te staar; 'n ander leerder te verneder of van hom 'n gek te maak; om hom of haar bang te laat voel weens hul gedrag en houding; intimidasie en afpersing gebruik om goedere van die slagoffer af te pers asook enige ander vorm van emosionele aftakeling.

- d) Sosiale afknouery

Kom voor wanneer leerders of leerders doelbewus van aktiwiteite of groepe uitgesluit word en vind baie dikwels tydens pouse of buitemuurse aktiwiteite plaas.

Hierdie tipe afknouery kan gebaseer wees op ras, etnisiteit, xenofobie of geslag en sluit in om iemand doelbewus uit te laat, om ander leerders te vertel om nie vriende te wees met iemand nie, die verspreiding van gerugte oor iemand, terg of om iemand name te noem in die openbaar of om iemand in die verleentheid te plaas. In wese is dit 'n handeling waar 'n verhouding as wapen gebruik word.

- e) Seksuele afknouery

Seksuele afknouery sluit ekshibisionisme, seksuele posisionering, seksuele teistering en mishandeling in wat werklike fisiese kontak en seksuele aanranding behels. Dit kan subtiel raak in die vorm van om jouself op iemand se skoot te dwing of opdrag te kry om op iemand se skoot te sit.

- f) Kuberafknouery

Kuberafknouery is wanneer 'n leerder of leerder deur 'n ander leerder doelbewus, opsetlik of herhaaldelik gepynig, gedreig, geteister, verneder, in die verleentheid gestel of andersins geteiken word deur die sosiale media,

webwerwe, kitsboodskappe of teksboodskappe deur selfone, internet, interaktiewe en digitale tegnologie. Dit kan gebeur deur middel van woord-, klank- of fotoboedskappe. As 'n volwassene betrokke is, word dit kuber-teistering genoem.

Kuberafknouery is gewoonlik nie 'n eenmalige kommunikasiehandeling nie, maar strek oor 'n tydperk.

11.3 Tekens van boelie

a) Tekens dat 'n leerder geboelie word

'n Leerder wat geboelie word, kan 'n kombinasie van die volgende tekens toon:

- i. onverklaarbare verlies van eiendom;
- ii. hartseer, buierigheid of depressie;
- iii. onttrekkingsimptome, verlies aan eetlus of slaapprobleme;
- iv. swak selfbeeld;
- v. kan selfmoordgedagtes hê of probeer om selfmoord te pleeg;
- vi. gedagtes van wraakdade, insluitend moord;
- vii. 'n verlies aan belangstelling in of weiering om skool toe te gaan en aan buitemuurse aktiwiteite deel te neem;
- viii. 'n skielike afname in akademiese prestasie;
- ix. net enkele of geen vriende met wie hy of sy tyd spandeer;
- x. vrees om skool toe te gaan, bus/taxi te ry, skool toe te stap, of om saam met maats aan georganiseerde aktiwiteite deel te neem of alleen gelaat te word;
- xi. 'n onlogiese roete skool toe volg om die boelie of boelies te vermy; en
- xii. onverklaarbare geskeurde klere, kneusplekke en ander fisiese beserings.

b) Tekens van kuberboelie

Baie leerders wat slagoffers is van kuberboelie word, is huiwerig om 'n onderwyser of ouer te vertel, dikwels omdat hulle skaam voel oor die sosiale stigma, of omdat hulle vrees dat hul rekenaarvoorregte by die huis weggeneem sal word. Die tekens dat 'n leerder gekuberboelie word verskil. 'n Paar dinge waarna gekyk moet word, is:

- i. emosionele spanning tydens of na die gebruik van die internet of die selfoon;
- ii. om baie beskermend of geheimsinnig te wees oor hul digitale lewe;
- iii. onttrekking van vriende en aktiwiteite; vermyding van skool- of groepbyeenkomste; woede uitbarstings by die huis; en veranderinge in buie, gedrag, slaap of eetlus; en/of
- iv. oorreaksie op kritiek.

- c) Tekens dat 'n leerder ander boelie:
'n Leerder wat ander afknou, kan 'n kombinasie van die volgende vertoon:
- i. betrokkenheid by fisieke of verbale gevegte;
 - ii. het vriende wat ander boelie;
 - iii. raak toenemend aggressief;
 - iv. beland in moeilikheid vir swak gedrag by die skool;
 - v. het onverklaarbare ekstra geld of nuwe besittings;
 - vi. aanvaar nie verantwoordelikheid vir hul dae nie; en/of
 - vii. is kompetend en bekommerd oor hul reputasie of gewildheid.

11.4 Oorsake van boeliegedrag

Afknouery kan deur 'n enkele faktor of 'n kombinasie van faktore veroorsaak word. In sommige gevalle word afknouery veroorsaak deur leerders wat self slagoffers van afknouery is.

In ander gevalle word afknouery versterk deur die samelewing en omgewing waarin leerders grootgemaak, leef en opgevoed word. 'n Verdraagsaamheid of gebrek aan aandag aan voorvalle van afknouery in 'n skool of in die gemeenskap versterk nie net afknouery nie, maar skep ook 'n verdraagsame omgewing waar selfs meer boelies geskep word. Leerders word ten goede of ten kwade deur hul opvoeders, ouers en die gemeenskap beïnvloed.

11.5 Die impak van boeliegedrag

Afknouery het 'n impak op beide die slagoffer en die oortreder.

a) Impak op die slagoffer

Die gevolge van afknouery kan langdurig en ernstig wees vir die slagoffer. Die gevolge van afknouery raak die slagoffer direk en dikwels ook die gesin wat hulself magteloos bevind in die hantering daarvan.

Dikwels word dit gekoppel aan ernstige sielkundige trauma, angs, langtermyn sielkundige skade, insluitend lae selfbeeld, depressie en anti-sosiale gedrag, onvermoë om op skool te konsentreer as gevolg van die spanning en bekommernis oor 'n moontlike volgende "aanval".

Die mees kommerwekkende gevolg van afknouery is die voortsetting van die boeliesiklus. Sommige van die leerders onttrek tot op die punt waar selfmoord oorweeg/gepleeg word, verandering in slaappatrone, ly aan nagvrees; kom dikwels huis toe met fisiese beserings of kneusplekke, onwilligheid om skool toe te gaan of afwesigheid wat uiteindelik lei tot die verlaat van die skool.

b) Impak op die boelie

Studies toon dat afknouery ook skadelike langtermyn-effekte op die boelie het. Dit is so omdat daar 'n fyn lyn bestaan tussen die afknouery van ander leerders en om self geboelie te word. Boelies het 'n hoër risiko om dwelmmisbruikprobleme te ontwikkel; die ontwikkeling van angs of depressie; skool verlaat voor hul maats. Boelies raak dikwels later in hul lewe by kriminele aktiwiteite betrokke. Boonop kan boelies later in hul lewe sukkel om positiewe verhoudings met ander te vorm – hulle kan beledigend raak teenoor hul lewensmaats en/of kinders.

11.6 Hoe om boeliegedrag te voorkom

a) Om die omvang van die probleem te bepaal.

Die SBS van Hoërskool Oos-Moot sal 'n opname doen onder leerders, personeel en ouers om uit te vind hoeveel en watter planne geïmplementeer kan word.

b) Skep 'n bewustheid van afknouery

- i. Tydens Lewensoriëntering sal leerders geleer word om afknouery en die oorsake van afknouery te identifiseer, wat om te doen wanneer jy geboelie word en wat om te doen wanneer jy sien wanneer iemand anders geboelie word.
- ii. Die SBS sal skoolbyeenkomste, veldtogte of skeppende kunskompetisies gebruik wat skoolwaardes beklemtoon om die gemeenskap bymekaar te bring en die boodskap te versterk dat afknouery verkeerd is.
- iii. Die SBS sal die opvoeders en ondersteuningspersoneel bewus maak van die simptome van afknouery en die belangrikheid daarvan om voorvalle van afknouery raak te sien en hoe om onmiddellik op te tree.
- iv. Die SBS sal opvoeders, ondersteuningspersoneel, leerders en ouers oor bemagtig oor kuber-etiek en die gebruik van internethulpmiddels, sosiale media (blogs, ens.), sosiale netwerke (Facebook, AI, ens.) gereedskap en selfoonkommunikasie.
- v. Leerders sal bewus gemaak word dat afknouery 'n ernstige oortreding is wat die uitsetting van leerders tot gevolg kan hê en dat alle voorvalle van afknouery hanteer sal word in ooreenstemming met die dissiplinêre prosedures wat in die Suid-Afrikaanse Skolewet uiteengesit word.
- vi. Leerders sal ook bewus gemaak word van die “Wet op Beskerming teen Teistering, 2011, wat dit makliker maak vir leerders wat in skole en op sosiale netwerke geboelie word om geregtigheid te kry.

Die Wet het ten doel om teisterende gedrag aan te spreek deur middel van 'n hofbevel, ingevolge waarvan die teisteraar verbied word om voort te gaan met die daad van teistering sonder dat die dienste van 'n regsverteenvoerder benodig word.

- c) Skep 'n omgewing wat bevorderlik is om afknouery aan te meld
- i. Leerders word aangemoedig om alle voorvalle van afknouery aan 'n lid van die personeel wat hulle vertrou, aan te meld. Hulle mag anoniem bly.
 - ii. Enige lid van die personeel wat verslae van afknouery ontvang, moet die saak na een van die volgende lede verwys:
 - hoof
 - enige adjunkhoof
 - dissiplinêre beampte
 - graadhoofde
 - graadvoogde

Persoon se naam	Posbenaming	Lokaal nr.	Kontaknommer
Mr. xxxxx	Hoof	xxx	
Ms. yyyyyy	SBL Voorsitter	yyy	
Mrs. zzzzzz	Sielkundige	zzz	

- Leerders kan ook voorvalle van afknouery aanmeld deur die skool se Heroes Anonymous toep (“app”).
- iii. Die Heroes Anonymous Toep (“app”) is in Januarie 2024 deur die skool in gebruik geneem en daarop gemik om die veiligheid en welstand van ons leerders verder te verbeter. Leerders kan hier anoniem nominasies maak en verskillende gedrag en ander situasies binne die skoolgemeenskap aanmeld.
- Nominieer ander leerders vir goeie dade.
 - Meld ongewenste gedrag soos boelie, verbode middels, wapens, ensovoorts aan.
 - Meld persoonlike probleme vir hulself of ander aan bv. gevoelens van depressie of hartseer.

Alle inligting gaan direk na die skool se Dissiplinêre beampte wat dit professioneel sal hanteer.

Leerders kan registreer deur die QR-kode in die leerderdagboek te skandeer of die skakels hieronder te volg.

Ons moedig alle leerders aan om hierdie toep te gebruik.

d) Bemagtig Ouers

Die SBS/SBL sal verseker dat insiggewende praatjies vir ouers geskeduleer word om hulle toe te rus met die vaardighede wat nodig is om te help as hul leerders geboelie word. Die ouers:

- i. moet nooit vir 'n leerder sê om die afknouery te ignoreer nie en moet nooit die leerder kwalik neem dat hy geboelie word nie;
- ii. moet hul leerder vra vir besonderhede oor wie betrokke was, wat gebeur het, wanneer, waar, hoe gereeld en of enige ander leerders of volwassenes die voorvalle gesien het;
- iii. moet nie fisiese vergelding aanmoedig nie en moet hul emosies in beheer hou;
- iv. moet rationeel bly en by die feite hou wanneer hulle met die skool werk om die situasie reg te stel;
- v. moet die vermeende boelie se ouers kontak en reël om die situasie saam met 'n skoolberader of 'n maatskaplike werker as bemiddelaar aan te spreek;
- vi. moet hul leerder help om positiewe gedrag aan te leer wat hom of haar sal help om nie 'n slagoffer of oortreder te word nie; en
- vii. kan hul leerder help om toevlug te soek deur na die howe te draai en vir 'n beskermingsbevel aansoek te doen.

11.7 Rolle en verantwoordelikhede

a) Opvoeders moet:

- i. enige aanmelding van afknouery in 'n ernstig lig beskou. Personeel moet eers na die leerder of leerders luister, en al die feite op die tafel kry;
- ii. 'n skriftelike opsomming maak van die inligting en dit deurgee aan die Dissiplinêre beampte/Voorsitter van die SBST, wanneer verslae van afknouery van leerders ontvang word;
- iii. die saak oplos, indien hulle kan en die Hoof van die skool in kennis stel van die stappe wat geneem is om die saak op te los;
- iv. opvolgessies met die leerders reël. Dit is belangrik dat die personeellid 'n week of wat later met beide die leerder en die persoon aan wie die inligting gestuur is opvolg; en
- v. voldoende toesig oor die leerders in en om die skool hê en moet kennis neem van enige geïdentifiseerde boelie-“brandpunte” in die skool om die gevalle van afknouery te verminder.

b) Leerders

- i. Leerders moet enige afknouery rapporteer aan 'n opvoeder, of ouer of 'n volwassene wat hulle vertrou. Dikwels meld leerders nie kuberafknouery aan nie omdat hulle vrees dat hul ouers hul fone of rekenaars sal wegneem. Dit is belangrik vir leerders om te onthou dat afknouery verkeerd is en deur 'n volwassene hanteer moet word.
- ii. Dit kan moeilik wees om nie terug te boelie nie, maar soos die spreekwoord sê, twee verkeerde dinge is nie 'n verskoning nie. Probeer om nie woede of vrees te toon nie. Sê óf kalm vir die boelie om op te hou boelie óf stap eenvoudig weg.
- iii. Waar moontlik, vermy situasies waar daar geen ander leerders of onderwysers is nie. Probeer om saam met 'n vriend na die badkamer te gaan of in 'n groep middagete te eet. Wanneer jy die bus ry, sit aan die voorkant. As jy weet dat 'n leerder wat daarvan hou om ander te boelie, in 'n area is waar jy gewoonlik na middagete of klas toe stap, probeer om alternatiewe roetes te gebruik.
- iv. Rapporteer afknouery van jouself of ander leerders by jou onderwyser, skoolhoof en/of ouer.
- v. Leerders in Hoërskool Oos-Moot word toegelaat om beperkte selfoongebruik te hê tydens pouse. Selfone moet gedurende skoolure af wees.
- vi. Leerders moet baie versigtig en selektief wees oor enige foto's wat hulle met ander deel en aan wie hulle hul nommers gee. Leerders moet 'n lys van hul selfoonkontakte hou.
- vii. Wanneer 'n leerder 'n oproep van 'n anonieme nommer ontvang, moet hulle niks sê wanneer hulle die gesprek opneem nie – 'n opregte oproeper sal gewoonlik praat, 'n boelie sal gewoonlik die foon afsit. In gevalle waar leerders dreig- of aanstootlike oproepe kry, moet hulle nie enige emosies aan die boelie wys nie, maar aflui. Hulle moet met 'n opvoeder praat wat hulle vertrou en wat kan help. Die selfoondiensverskaffer moet gekontak word om die boelie se nommer te blokkeer indien dit beskikbaar of moontlik is.
- viii. Wanneer leerders dreigende of aanstootlike teksboodskappe ontvang, moet hulle nie antwoord nie. Die teksboodskap moet egter nie uitgevee word nie, aangesien dit as bewys nodig mag wees.

c) Alle Belanghebbendes

Alle belanghebbendes moet SAAMSTAAN teen die BOELIE om daarin te slaag om dit te verminder of uit te roei. Die volgende stappe moet deur die

leerders, opvoeders, ondersteuningspersoneel en ouers van leerders in die skool gevolg word om afknouery te stop en te voorkom:

- i. let op waarskuwingstekens wat kan dui op 'n boelieprobleem, soos onverklaarbare beserings, verlore of vernietigde persoonlike items, veranderinge in eetgewoontes, en vermyding van skool of ander sosiale situasies; en
- ii. moet nooit aanvaar dat 'n situasie 'n onskadelike tergende voorval is nie. Verskillende leerders het verskillende vlakke van hantering; wat as terg vir die een beskou kan word, kan vir 'n ander vernederend en vernietigend wees;
- iii. gryp so gou in as jy dink daar is 'n probleem tussen leerders;
- iv. as jy ingryp, waak daarteen om met enige van die leerders te argumenteer. Stel 'n voorbeeld van respekvolle gedrag wat jy van die leerders verwag.

11.8 Prosedures om boelie te hanteer

- a) Alle voorvalle van afknouery moet by die Dissiplinêre beampte aangemeld word, wat Bylae A sal voltooi.
- b) Die Dissiplinêre beampte sal die saak ondersoek en die nodige intervensies instel om die probleem op te los.
- c) Die SBST kan die volgende stappe neem:
 - i. afsonderlik met die slagoffer en oortreder vergader om vas te stel wat gebeur het en te verseker dat hulle die aksie verstaan wat die skool sal neem in die hantering van die saak, om te verseker dat die boeliegedrag onmiddellik stop en om te verseker dat die slagoffer nie op verdere risiko geplaas word nie;
 - ii. kontak die slagoffer en oortreder se ouers om hulle in te lig oor die situasie en die skool se optrede en benadering; en
 - iii. reël professionele berading/bystand of ondersteuning vir die slagoffer in samewerking met die slagoffer se ouers en die skool se pastorale sorgstelsels of SBST.
- d) Indien die skool versuim om 'n boelievoorval op te los of die afknouery stop te sit ten spyte daarvan dat die nodige stappe gevolg is, moet die Skoolhoof die saak by die Hoof van die Onderwysondersteuningstelsel in die Distrik aanmeld vir verdere ingryping.
- e) Sodra die SBST die saak na die Distrik eskaleer, sal hy tred hou met wat die Distrik sal doen om die probleme op te los en die ouers op hoogte te hou.
- f) Die SBST sal Bylae B op 'n kwartaallikse basis voltooi vir voorlegging aan die Distrik. (Let wel: Die vorm is dieselfde vorm wat gebruik word om voorvalle op distriksvlak in die skoolveiligheidsbeleid aan te meld).

11.9 Monitering en evaluering van die beleid

Die SBL moet 'n jaarlikse vergadering belê waar die anti-boeliekomitee, die SBL, die opvoeders, ondersteuningspersoneel, leerders en ouers die implementering en impak van die anti-boeliebeleid in die wysiging van leerdergedrag teenoor afknouery in die skool sal evalueer en die nodige wysigings aan die beleid.

12. **GOEDKEURING**

Hierdie beleid is aanvaar en goedgekeur op 'n Beheerliggaam vergadering van Hoërskool Oos-Moot.

AANHANGSEL A: BOELIEVERSLAG

1.	Naam van skool			
2.	Datum gerapporteer		Datum van insident	
3.	Besonderhede van slagoffer (Voornaam, Van)			Graad
4.	Besonderhede van die oortreder (Voornaam, Van)			Graad
5.	Naam van getuies			Graad
6.	Waar het die voorval plaasgevind? (merk mees gepaste antwoord)			
	6.1	Op die skoolterrein		
	6.2	Buite die skoolterrein		
	6.3	Op die skoolbus		
	6.4	Indien die voorval op die skoolterrein of buite die skoolterrein plaasgevind het, beskryf presies waar.		

7.	Slagofferbeskrywing van die voorval (datums, tye, plekke, getuies is belangrik)
8.	Oortreders beskrywing van die voorval (datums, tye, plekke, getuies is belangrik)

9.	Getuienis
10.	Bevindinge van SBST

AANHANGSEL B: SKOOL INSIDENTVERSLAG

Naam van skool
Fisiese Adres

Distrik
Faksnr.

Telefoonnommer
Naam van Hoof
Naam van SBL Voorsitter

Handtekening
Handtekening

DATUM	TYD	NAAM VAN SLAGOFFER	NAAM VAN OORTREDER	WAT HET GEBEUR?	WAAR HET DIT GEBEUR?	INSIDENTNR	SAAKNOMMER	AKSIE GENEEM